

Linnustolaskentojen koosteraportti vuosilta 2017-2020

Coastnet-LIFE (LIFE17NAT/FI/000544)

Perämeren Saaret Natura 2000 -alue

Raahen saaristo Natura 2000-alue

Perämeren kansallispuisto Natura 2000-alue



12.4.2021

Hannu Tikkanen ja Heli Suurkuukka

Kuva: Pekka Ylimaunu

Kirjoittajat ovat yksin vastuussa tämän raportin sisällöstä. Se ei välttämättä vastaa Euroopan unionin mielipidettä. EASME ja Euroopan komissio eivät ole vastuussa siitä, miten siinä olevaa tietoa käytetään.



Yleistä

Tämä on suppea yhteenveto vuosina 2017- 2020 Perämeren saarten Natura-alueella, Raahen saariston Natura-alueella sekä Perämeren kansallispuiston Natura-alueella tehdyistä pesimälintulaskennoista. Raportissa kootaan yhteen Natura-aluekohtaiset tulokset ja esitetään suositukset mahdollisille hoitotoimenpiteille. Ne mukana olleet saaret, joihin ei kohdistu hoitotoimia, toimivat jatkossa vertailusaarina hoitotoimien kohteena oleville saarille.

Aineisto ja menetelmät

Pesivien rantalintujen laskennat tehtiin pohjatiedon keruuna tuleville hoito- ja mahdollisille muille toimille ja toimenpiteiden vaikutusten seurantaan jatkossa. Metsäisten saarten sisäosien linnustoa ei laskettu. Saaristolintujen laskennoissa ja parimäärien tulkinnassa noudatettiin pitkälti Helsingin yliopiston Linnustoseurannan havainnointiohjeita (Koskimies & Väisänen 1988).

Simon ulkosaaristossa sekä Perämeren kansallispuistossa laskennat on tehty Kemi-Tornion Lintuharrastajat Xenus ry:n toimesta; Simon ulkosaaristo vuosina 2017- 2018 ja Perämeren kansallispuisto vuosina 2017-2019. Vastuullisina laskijoina Xenuksen laskennoissa toimivat Juha Ylimaunu ja Jouko Kärkkäinen. Parimäärätulkinnat teki Juha Ylimaunu.

Oulun ja Hailuodon ulkosaarissa sekä Raahen saaristossa 2019 vastuullisina laskijoina olivat Hannu Tikkanen ja Heikki Tuohimaa ja Kemin-Oulun mantereen läheisillä saarilla 2020 vastuullisina laskijoina olivat Esa Aalto, Hannu Tikkanen ja Jouko Kärkkäinen. Vuosien 2018-2020 parimäärien tulkinnat ovat tehneet Heikki Tuohimaa, Sami Timonen, Hannu Tikkanen ja Camilla Ekblad. Ensimmäinen laskentakerta tehtiin toukokuun lopulla-kesäkuun alussa ja toinen kesäkuun loppupuoliskolla. Kellon Kraaselin seudun tulokset perustuvat kolmen käyntikerran laskentaan toukokuussa-kesäkuun alussa. Kaikkiaan inventointiin reilut 100 saarta Perämeren Natura-alueella, 22 saarta Raahessa ja 37 saarta Perämeren kansallispuistossa.

Laskennat tehtiin Helsingin Luonnontieteellisen keskusmuseon saaristolintulaskentojen ohjeiden (2020) mukaisesti ja maihin nousten saaret kiertäen. Ohjeista poiketen joutsenten parimääriin ei ole sisällytetty pesimättömiä kihlapareja. Parimäärätulkinta perustuu joko emolintuihin tai pesälojyöihin. Saarikohtaiset laskentatulokset, ajankohdat ja laskijat tallennetaan Metsähallituksen ylläpitämään Lajigis-järjestelmään ja saaristolinnustotietokantaan.

Laskennat kattavat varsin kattavasti Perämeren saarten Natura-alueen ranta-alueet. Luodoista jäi laskematta vain pieni Juustokallan karikko, jossa vuoden 2006 laskennoissa tavattiin pesivänä vain 2 lintuparia. Suurempaa epävarmuutta tuloksiin aiheuttavat laskentakaudelle ajoittuneet kesämyrskyt, jotka tuhosivat suuren osan pesinnöistä ja aiheuttivat uudelleen pesintöjä ja myös siirtymisiä saarten välillä. Taulukon 1 tuloksia voidaan pitää miniminarvioina lähes kaikkien lajien osalta. Maksimiarvion suuruutena voidaan pitää noin 30 % lisäystä "laululinnuilla" ja muilla lajiryhmillä noin 15 % lisäystä. Varpuslintujen havaittavuutta heikentää laskentojen ajoittuminen osin iltapäiville ja alkuilloille.

Raahen Natura-alueelta ei laskettu vuonna 2019 metsäisten saarten rantalintuja.

Perämeren kansallispuistosta laskettiin kaikki vuoden 1960 jälkeen seurannassa olleet saaret (37 kpl) vuosien 2017-2019 aikana vähintään kerran. Tärkeimmillä saarilla laskenta toistettiin kahdesta kolmeen kertaa jokaisena vuotena. Tulokset esitetään niille 33 saarelle, jotka oli laskettu myös vuonna 2005.

Parimäärät ja lähiajan kannan muutokset

Laskentojen kokonaisparimäärät on esitetty Perämeren saaret Natura-alueelle ja Perämeren kansallispuistolle Natura-aluekohtaisesti taulukoissa 1-2. Taulukoissa 3 ja 4 esitetään laskentatulokset vertailualueilta kantojen muutoksista noin 15 vuoden aikana. Vertailuvuodet hieman vaihtelevat alueittain tehtyjen laskentojen ajoittumisen eroista johtuen. Raahen saariston Natura-alueelle esitetään ainoastaan vuosien väliset vertailut niiltä alueelta, joilla laskenta on toistettu.

Sekä vuosina 2019 että 2020 kesäkuun myrskytuhot aiheuttivat pesintöjen keskeytymistä ja lintujen siirtymisiä.

Vertailuajanjaksona (2005-2006/ 2017-2020) kannat ovat vahvimmin kasvaneet Perämeren saaret Natura-alueella valkuposkikihanhilla ja sekä kalansyöjistä ruokilla, räyskällä ja kalatiiralla sekä merimetsolla. Useimmilla muillakin kalansyöjillä kuten riskilällä ja koskeloilla kannat ovat säilyneet kaikilla alueilla suunnilleen samalla tasolla tai vahvistuneet. Ravintonaan enimmäkseen kalaa syöivistä lajeista vain lapintiiralla kannat ovat pienentyneet kaikilla alueilla. Kyhmyjoutsen on tullut uudeksi pesimälajiksi 9 parin voimin ja laulujoutsenen levittäytyminen saaristoon jatkunut. Kahlaajista selvimmin on runsastunut Perämeren saarten Natura-alueella äärimmäisen uhanalainen suokukko ja tylli sekä puolisuokkelta tavi ja sinisorsa. Suokukolla pesimäkannan vaihtelun todentamista hankaloittaa mahdolliset laskijoiden väliset tulkintaerot.

Selvimmin taantuneita sorsalintuja ovat Perämeren saarten ja Raahen saariston Natura-alueilla pohjaeläin-/hyönteissyöjät kuten tukkasotka, pilkkasiipi ja lapasorsa. Näiden lajien kokonaismäärä alueilla on huvennut reilu 60% noin 15 vuodessa. Perämeren kansallispuiston alueella tukkasotkat ovat kuitenkin lisääntyneet 65%. Pilkkasiipi on parhaiten säilyttänyt kantansa mereisimmällä alueella Krunneilla ja taantunut eniten Raahessa. Lokeista selkä-, harmaa- ja naurulokkien kannat ovat huvenneet reilusti ja pikkulokkien kannat kasvaneet voimakkaasti Perämeren saarten Natura-alueella. Raahessa myös selkälokien ja naurulokkien määrät ovat kasvaneet. Myös Perämeren kansallispuistossa lokkikannat ovat vakaat tai runsastuvat harmaalokkia lukuun ottamatta. Myös erittäin uhanalaisen pikkutiiran kokonaismäärä on Perämerellä laskenut, mutta yhteismäärä kasvanut Raahessa vuosina 2019 ja 2020 pesineen yli 10 parin kolonien vuoksi.

Uhanalaiset kahlaat lapinsirri ja vesipääsky ovat sukupuuton partaalla Perämerellä. Myös erittäin uhanalaisen karikukon kannat ovat taantuneet kaikilla alueilla, mutta laji esiintyy edelleen kohtalaisen yleisenä. Myös meriharakalla ja töyhtöhyypällä kannat ovat pääosin taantuneet. Kahlaajista tyllillä, suokukolla, punajalkaviklolla, rantasipillä, kuovilla ja taivaanvuohella lajin kokonaismäärä tutkituilla aluilla on säilynyt tai kasvanut. Varpuslinnuista niittykirvinen ja törmäpääsky on taantunut Perämeren saarten Natura-alueella sekä Raahessa. Kivitaskun ja västäräkin, ruokokerttusen sekä pajusirkun ja kiurun kannat ovat pääosin säilyneet tai kasvaneet.

Taulukko 1. Perämeren saaret Natura-alueen linnuston parimäärät 2018-2020.

Laji		Summa	Laji		Summa
Haahka	SOM MOL	8	Nuolihaukka	FAL SUB	3
Haapana	ANA PEN	33	Pajusirkku	EMB SCH	328
Haarapääsky	HIR RUS	3	Pikkulokki	HYD MIN	911
Harakka	PIC PIC	4	Pikkutiira	STE ALB	15
Harmaalokki	LAR ARG	675	Pikkutylli	CHA DUB	5
Harmaasorsa	ANA STR	10	Piikkasiipi	MEL FUS	59
Heinätaavi	SPA QUE	4	Punajalkaviklo	TRI TOT	200
Hernekerttu	SYL CUR	16	Punavarpunen	CAR ERY	3
Härkälintu	POD GRI	1	Rantasipi	ACT HYP	178
Isokoskelo	MER MER	114	Riekko	LAG LAG	4
Jouhisorsa	ANA ACU	22	Riskilä	CEP GRY	7
Jänkäkurppa	LYM MIN	1	Ristisorsa	TAD TAD	9
Kalalokki	LAR CAN	572	Ruokki	ALC TOR	478
Kalatiira	STE HIR	974	Ruokokerttunen	ACR SCH	73
Karikukko	ARE INT	101	Ruskosuohaukka	CIR AER	1
Keltasirkku	EMB CIT	2	Räyskä	HYD CAS	250
Keltavästäräkki	MOT FLA	6	Räystäspääsky	DEL URB	12
Kiuru	ALA ARV	8	Selkälokki	LAR FUS	115
Kivitasku	OEN OEN	47	Silkkiiukku	POD CRI	1
Korppi	COR RAX	2	Sinisorsa	ANA PLA	79
Kuovi	NUM ARQ	36	Suokukko	CAL PUG	57
Kurki	GRU GRU	8	Suosirri	CAL ALP	2
Kyhmyjoutsen	CYG OLO	9	Taivaanvuohi	GAL GAL	139
Lapasorsa	ANA CLY	28	Tavi	ANA CRE	97
Lapasotka	AYT MAR	1	Telkkä	BUC CLA	46
Lapinsirri	CAL TEM	5	tiira	STE H/A	129
Lapintiira	STE AEA	481	Tukkakoskelo	MER SER	190
Laulujoutsen	CYG CYG	9	Tukkasotka	AYT FUL	172
Lehtokurppa	SCO RUS	13	Tylli	CHA HIA	64
Liro	TRI GLA	2	Törmäpääsky	RIP RIP	2
Merihanhi	ANS ANS	126	Töyhtöhyppä	VAN VAN	8
Meriharakka	HAE OST	35	Uivelo	MER ALB	2
Merikihu	STE CUS	17	Valkoposkian	BRA LEU	54
Merikotka	HAL ALB	4	Valkoviklo	TRI NEB	12
Merilokki	LAR MAR	46	Varis	COR NIX	20
Merimetso	PHA CAR	200	Varpushaukka	ACC NIS	1
Metsäviklo	TRI OCH	3	Vesipääsky	PHA LOB	1
Mustapyrstökuir	LIM LMI	2	Västäräkki	MOT ALB	202
Naurulokki	LAR RID	1482			9063
Niittykirvinen	ANT PRA	24			

Taulukko 2. Perämeren kansallispuiston Natura-alueen linnuston parimäärät 2017-2019.

Laji			Summa	Laji			Summa
Haahka	SOM MOL		1	Pajusirkku	EMB SCH		78
Harmaalokki	LAR ARG		58	Pikkulokki	HYD MIN		78
Isokoskelo	MER MER		17	Pilkkasiipi	MEL FUS		4
Jouhisorsa	ANA ACU		7	Punajalkaviklo	TRI TOT		38
Kalalokki	LAR CAN		98	Punakylkirastas	TUR ILI		55
Kalatiira	STE HIR		79	Rantasipi	ACT HYP		49
Karikukko	ARE INT		15	Riekko	LAG LAG		11
Kivitasku	OEN OEN		61	Riskilä	CEP GRY		9
Korppi	COR RAX		1	Ruokokerttunen	ACR SCH		4
Kuovi	NUM ARQ		5	Räyskä	HYD CAS		3
Lapasorsa	ANA CLY		5	Selkälokki	LAR FUS		26
Lapinsirri	CAL TEM		3	Sinisorsa	ANA PLA		10
Lapintiira	STE AEA		82	Suokukko	CAL PUG		10
Laulujoutsen	CYG CYG		1	Taivaanvuohi	GAL GAL		53
Lehtokurppa	SCO RUS		5	Tavi	ANA CRE		20
Merihanhi	ANS ANS		21	Teeri	LYR TET		6
Meriharakka	HAE OST		7	Telkkä	BUC CLA		8
Merikihu	STE CUS		2	Tukkakoskelo	MER SER		39
Merilokki	LAR MAR		5	Tukkasotka	AYT FUL		61
Naurulokki	LAR RID		54	Tylli	CHA HIA		1
Niittykirvinen	ANT PRA		63	Varis	COR NIX		9
Nuolihaukka	FAL SUB		1	Västäräkki	MOT ALB		120
							1283

Taulukko 4. Parimäärät vertailualueilla Raahen saaristossa sekä Perämeren saaret Natura-alueella 2000-luvun alussa ja 2018-2020 sekä muutosten suuruus (%). Mukana vain luodot, joilta laskentatietoja molemmilta ajanjaksoilta. Krunnien saarten n. 2006 tulokset ovat keskiarvoja vuosien 2003 ja 2007 laskennoista. Krunnien ja Perämeren saarilla on osin päällekkäisyyttä (Hietakraasukka, Kraasukka, Tasasenletto ja Pohjanletot)

	Krunnit		Kellon Kraaseli		Perämeren saaret Oulu-II		Perämeren saaret yht.				Raahen	
Laji	n2006	2019	1999	2020	n. 2006	2019	1999-2006	2018-2020	Muutos III	Muutos -%	2006	2019
Haahka	1	0			3	8	4	8	4	100	1	0
Haapana	12	7	7	10	4	6	23	23	0	0	14	7
Harmaalokki	814	198	19	20	1127	469	1960	687	-1273	-65	219	197
Harmaasorsa	1	0	2	2	1	3	4	5	1	25		
Heinätavi	2	0	2	2			4	2	-2	-50		
Isokoskelo	16	42	7	5	27	31	50	78	28	56	35	35
Jouhisorsa	13	7	14	4	5	8	32	19	-13	-41	1	0
Kalalokki	178	168	31	20	340	314	549	502	-47	-9	372	503
Kalatiira	76	206	45	8	312	647	433	861	428	99	70	232
Kanadanhanhi	1	0					1	0	-1	-100	4	3
Karikukko	40	35			63	48	103	83	-20	-19	20	18
Kaulushaikara			1				1	0	-1	-100		
Kiuru				5			0	5	5			
Kivitasku	23	24			12	16	35	40	5	14	11	13
Kuovi	6	12	7	7	4	3	17	22	5	29	6	5
Kurki	4	2	4	6			8	8	0	0		
Kyhmyjoutsen					0	7	0	7	7		2	15
Lapasorsa	3	10	24	6	1	0	28	16	-12	-43	8	1
Lapasotka					1	0	1	0	-1	-100		
Lapinsirri	9	4		1	6	1	15	6	-9	-60		
Lapintiira	200	117	13	14	367	324	580	455	-125	-22	372	228
Laulujoutsen	0	1	1		1	0	2	1	-1	-50	0	2
Merihanhi	33	17	33	20	18	22	84	59	-25	-30	5	33
Meriharakka	16	13	3	3	11	9	30	25	-5	-17	12	11
Merikihu	3	4	1		3	10	7	14	7	100	1	2
Merikotka	1	2		1			1	3	2	200		
Merilokki	24	15	3	3	33	26	60	44	-16	-27	6	11
Merimetso	125	90			111	200	236	290	54	23		
Mustapyrstökuiri				2			0	2	2			
Naurulokki	207	165	67	33	883	789	1157	987	-170	-15	440	610
Niittyräjä			1		3	1	4	1	-3	-75	5	0
Nuolihaukka	1	2					1	2	1	100		
Pajusirkku			21	24			21	24	3	14		
Pikkulokki	52	85	30	3	77	306	159	394	235	148	17	113
Pikkutiira	9	9	1		3	1	13	10	-3	-23	3	11
Pikkutilli	1	0			0	1	1	1	0	0	0	2
Pikkasiipi	33	29	1		32	25	66	54	-12	-18	42	19
Punajalkaviklo	50	58	16	24	44	38	110	120	10	9	23	24
Rantasipi	30	42	2	6	21	27	53	75	22	42	13	17
Riskilä	1	0			3	4	4	4	0	0	2	6
Ristisorsa	4	1	5	5	1	2	10	8	-2	-20		
Ruokki	120	450			0	133	120	583	463	386		
Ruokokerttunen			29	30			29	30	1	3		
Ruskosuohaukka	1	0	2	1			3	1	-2	-67		
Räyskä	0	2	1		150	249	151	251	100	66	0	4
Selkälokki	117	63			110	74	227	137	-90	-40	20	35
Silkkiuikku	1	0					1	0	-1	-100	0	6
Sinisorsa	26	19		15	5	7	31	41	10	32	8	7
Suokukko	12	0		44	2	0	14	44	30	214	2	0
Suosirri				1			0	1	1			
Taivaanvuohi	17	16		4	2	3	19	23	4	21	0	1
Tavi	7	24		18	8	8	15	50	35	233	5	0
Telkkä	1	0			7	5	8	5	-3	-38	3	2
Tukkakoskelo	58	78		7	118	73	176	158	-18	-10	115	98
Tukkasotka	69	66		4	196	40	265	110	-155	-58	226	34
Tylli	27	32		5	13	20	40	57	17	43	2	2
Törmäpääsky	34	2			19	0	53	2	-51	-96		
Töyhtöhyppä	1	1	5	4			6	5	-1	-17		
Uivelo	0	2	2				2	2	0	0		
Valkoposkianhi	2	35		2	0	21	2	58	56	2800	1	75
Valkoviklo	4	0	3	2			7	2	-5	-71		
Vesipääsky	3	0		1	2	0	5	1	-4	-80		
Västäräkki	48	64	3	6	57	52	108	122	14	13	34	31
Kaikki yhteensä	2537	2219	406	378	4206	4031	7149	6628			2120	2413

Taulukko 5. Parimäärät Perämeren kansallispuistossa 2005 ja 2017-2019 sekä muutosten suuruus (%). Mukana vain ne 33 luotoa ja saarta, joilta laskentatietoja molemmilta ajankohdilta.

	Perämeren kansallispuisto			
	2005	2017-2019	Muutos	Muutos%
Haahka	0	1	1	
Haapana	4	0	-4	
Haarapääsky	0	0	0	
Harmaalokki	146	58	-88	-60 %
Heinätaivi	1	0	-1	
Isokoskelo	12	17	5	42 %
Jouhisorsa	5	7	2	40 %
Kalalokki	40	98	58	145 %
Kalatiira	31	79	48	155 %
Karikukko	19	15	-4	-21 %
Keltavästäräkki	0	0	0	
Kirjosieppo	0	0	0	
Kivitasku	60	61	1	2 %
Korppi	1	1	0	0 %
Kuovi	4	5	1	25 %
Lapasorsa	1	5	4	400 %
Lapasotka	0	0	0	
Lapinsirri	5	3	-2	-40 %
Lapintiira	141	82	-59	-42 %
Laulujoutsen	0	1	1	
Lehtokurppa	2	5	3	150 %
Merihanhi	12	21	9	75 %
Meriharakka	3	7	4	133 %
Merikihu	1	2	1	100 %
Merikotka	0	0	0	
Merilokki	5	5	0	0 %
Merimetso	0	0	0	
Naurulokki	41	54	13	32 %
Niittykirvinen	61	63	2	3 %
Nuolihaukka	0	1	1	
Pajusirkku	84	78	-6	-7 %
Pikkulokki	38	78	40	105 %
Pilkkasiipi	1	4	3	300 %
Punajalkaviklo	43	38	-5	-12 %
Punakylkirastas	39	55	16	41 %
Rantasipi	38	49	11	29 %
Riekkö	11	11	0	0 %
Riskilä	4	9	5	125 %
Ruokokerttunen	10	4	-6	-60 %
Räyskä	0	3	3	
Selkälokki	12	26	14	117 %
Sinisorsa	8	10	2	25 %
Suokukko	0	10	10	
Sääksi	0	0	0	
Taivaanvuohi	27	53	26	96 %
Tavi	9	20	11	122 %
Teeri	4	6	2	50 %
Telkkä	2	8	6	300 %
Tukkakoskelo	28	39	11	39 %
Tukkasotka	37	61	24	65 %
Tylli	5	1	-4	-80 %
Törmäpääsky	0	0	0	
Varis	10	9	-1	-10 %
Vesipääsky	0	0	0	
Västäräkki	103	120	17	17 %

Kannan muutosten syistä ja luonnon hoidon mahdollisuuksista

Lintukantojen elinvoimaisuuden taustalla tarkastelluilla Natura-alueilla on moninaisia, lajeittain vaihtelevia syitä. Keskeisimpiä ovat muutokset vesiluonnossa (rehevöityminen, ravintokilpailu kalojen kanssa, lajistomuutokset), lintusaarten umpeutuminen (ruovikoituminen, pensoittuminen, puustottuminen), muutokset mantereen ruokailupaikoilla (jätehuollon muutokset, viljelymuutokset), predaation kasvaminen (vieraspedot, kettu, saukko, varislinnut, merikotka), ilmastomuutos (ravintolajiston muutokset, kesämyrskyjen ja sadannan lisääntyminen) ja ihmisten aiheuttamat häiriöt (virkistyskäytön lisääntyminen/muuttuminen).

Osaan em. tekijöistä voidaan ja on tärkeätä vaikuttaa. Kustannustehokkainta on todennäköisesti petojen pyynti tärkeimmiltä pesimisalueilta. Pyyntillä voidaan välittömästi parantaa uhanalaisten lajien pesintämenestystä ja poikastuottoa. Tärkeimmät pyyntikohteet ovat merkittävimmät rantalinnuston keskittymät sekä uhanalaisimpien lajien esiintymisalueet. Näitä ovat mm. Krunnit, Raahen saaristo ja Kellon Kraaselin tienoo. Mereisimmät luodot kuten Astekarin-Pallosen seutu pysyvät todennäköisesti maapedoilta suojassa luontaisestikin. Ulkoluotojen merkitystä linnustolle ovat kasvattaneet mannerrantojen lisääntynyt petopaine sekä virkistyskäyttö. Silti myös Perämeren kansallispuistossa kettu, supikoira ja minkki ovat toisinaan tuhonneet maalinnuston pesintöjä suurimmilla saarilla ja niiden lähisaarissa. Vieraspetojen pyyntiä ja ketun havainnointia voisi tehostaa ainakin Pensaskarissa ja Selkä-Sarvessa, saarissa kesät viettävien lammaspaimenten toimesta.

Virkistyskäytön aiheuttamaa häiriötä esiintyy todennäköisesti muutamain paikoin. Huvila- / kalamajan käytön häiriöt ovat mahdollisia etenkin seuraavilla, lähes puuttomilla hyvillä lintusaarilla Perämeren saaret Natura-alueella: Pikku-Hoikka, Karvonletto, Pallonen. Myös Saapaskari, Leipäreet ja Simon Möyly voisivat mahdollisesti olla linnustollisesti merkittävämpiä ilman mökkien käyttöä, yhdistettynä muihin hoitotoimiin. Häiriöt ovat epätodennäköisempiä saarilla, missä mökit sijoittuvat puustoisille, vähälinnustoisempiin osiin saaria, näitä ovat Santosenkari, Väliletto, Luodeletto, Kriisi, Samulinmatala.

Virkistyskäyttäjistä häiriöt ovat mahdollisia etenkin vetovoimaisimmilla maihinnousupaikoilla, joilla on ollut tai voisi olla linnustollisesti nykyistä suurempi arvo. Näitä ovat mm. Satakarin koillisosan hietikkoniemi ja Santapankki. Aika ajoin myös Oulun edustan saarilla virkistyskäyttö voi aiheuttaa häiriötä mm. Hermannin, Kahvankarin saarissa ja Hermannin matalan niemessä Kraaselin saareissa.

Raahen saaristossa virkistyskäyttö on melko voimakasta lähes koko saaristossa suosittu melontaharrastuksen, veneilyn sekä mökkien määrän vuoksi. Valtaosa suosituimmista maihinnousupaikoista sijoittuu puustoisille saarille, jotka linnustollisesti eivät ole herkimpiä kohteita. Häiriöt ovat merkittävämpiä todennäköisesti Kallan saareissa, missä vuonna 2019 rakennettu uusi laituri ja risteilyliikenne ovat lisänneet virkistyskäytön määriä. Runsaan linnuston vuoksi saari soveltuu huonosti yleiseksi virkistysalueeksi. Virkistyskäyttöä on tarpeen seurata ja tarvittaessa ohjata myös muilla saarilla ja lahdilla. Häiriötä voi syntyä myös (luvattomista) maihinnousuista luodoille, joita satunnaisesti näkee (Heikki Tuohimaa s.posti). Maihinnousukiellot ovat nykytilassakin hyvin kohdentuvia, mutta niitä olisi perusteltua laajentaa muutamille luodoille/saarille.

Perämeren kansallispuistossa virkistyskäyttäjien määrät ovat lisääntyneet ja saarten palveluvarustusta on laajennettu viime vuosina Selkä-Sarvessa ja Pensaskarissa. Esimerkiksi Pensaskarin kävijämäärät ovat nelinkertaistuneet lyhyessä ajassa, mutta liikkumisrajoituksia ja maihinnousukieltoja noudatetaan alueella hyvin. Rajoitusalueet on määritelty kansallispuiston järjestyssäännössä 2017. Rajoitusalueiden laajennustarpeita tai mahdollisia tarpeettomia rajoituksia arvioidaan alueen hoito- ja käyttösuunnitelman uudistamisen yhteydessä.

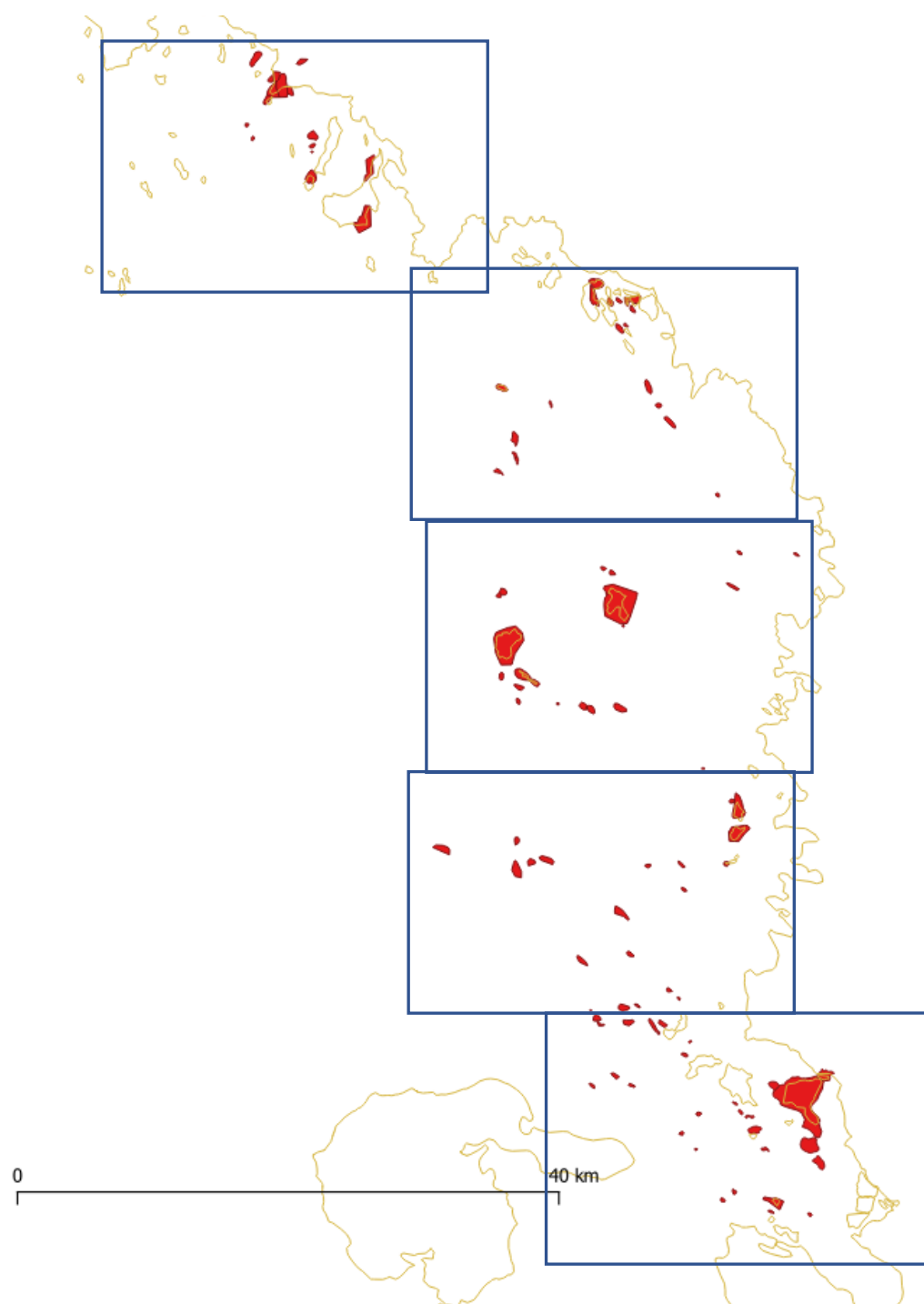
Rantalintujen elinolosuhteita on mahdollista kohentaa myös raivauksin. Ilmaston muutoksen linnustoon kohdistuvien vaikutusten myötä avoimien, saaristolinnustolle soveltuvien, tyrskyrajan yläpuolellekin sijoittuvien pesimisympäristöjen ylläpidon ja luonnin merkitys on kasvanut. Rannikko-Life (CoastNet Life) -projektiin sisältyy puuston ja pensaikon raivauksia linnustokohteilla Krunneilla neljällä, Raahen saaristossa 12 kohteella ja Perämeren kansallispuistossa kahdella kohteella.

Näiden lisäksi raivaustarpeita on useilla kohteilla. Raivaustarvetta mm. seuraavilla saarilla/luodoilla: Hylkikalla, Kaasanmatala, Kintasletto, Parmiinit, Pikkurautaletto, Pöllönkari, Leipäreet, Simon Möyly, Samulinmatala, Lissabon ja Lissabonin hieta. Pysyvämmän vaikutuksen aikaansaamiseksi laiduntamisen (kova lammaslaidunpaine lintujen pesimäajan jälkeen) mahdollisuuttakin on hyvä selvittää ainakin mantereen läheisimmille kohteille. Perämeren kansallispuistossa hoitotarpeita ja nykyisen laidunpaineen vaikutuksia kartoitetaan kesien 2021-2022 aikana. Perämeren kansallispuistossa lammaslaitumena on Selkä-Sarvi, Maa-Sarvi, Linnanklupu, Pensaskari, Mainua, Etukari sekä Iso-Huiturin eteläosa.

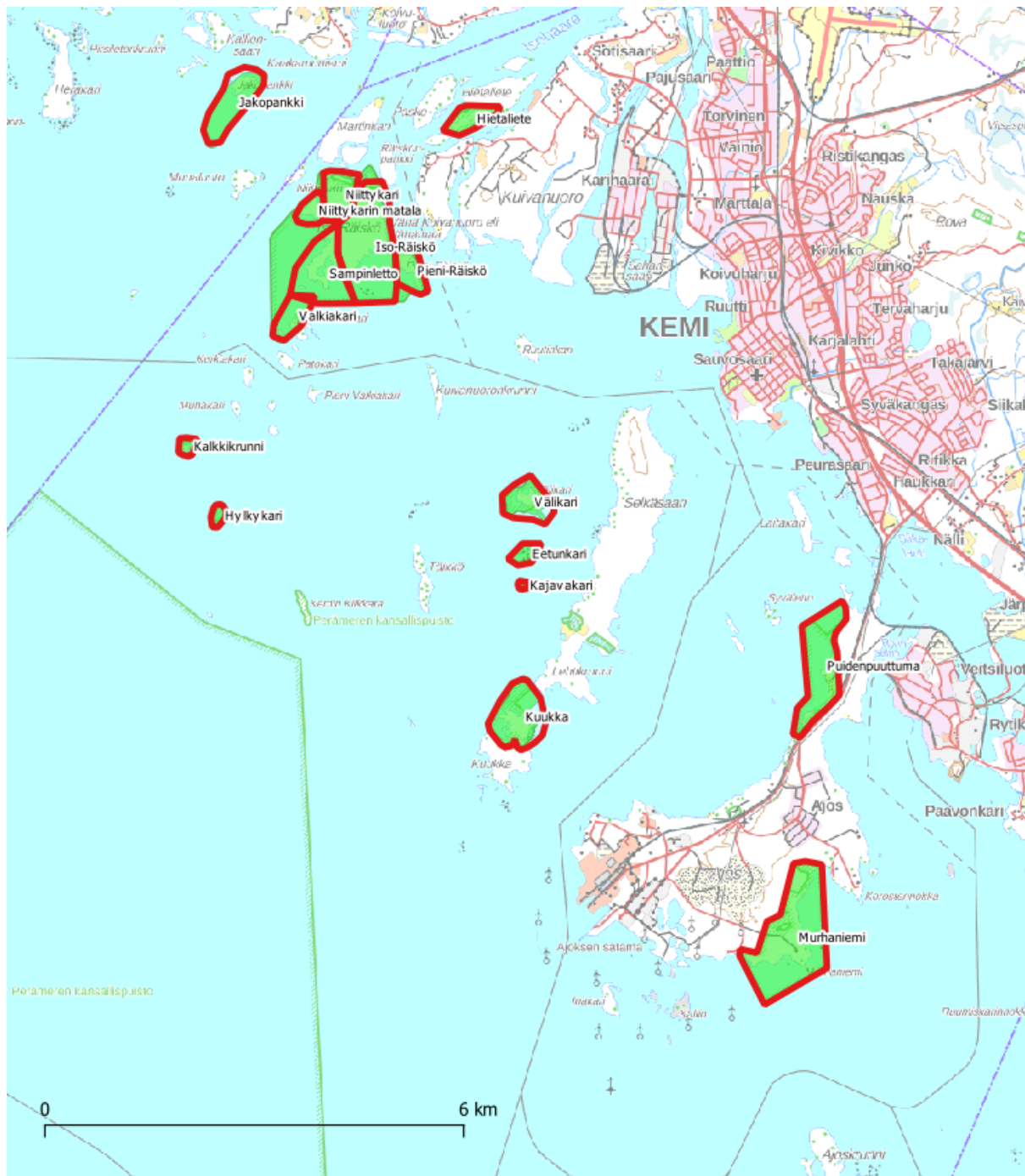
Perämeren saarten Natura-alueesta nautakarjalaitumena on Kellon Kraaselin etelä- ja länsirannat. Hoidon ansiosta aiemmin ruovikoituneet rantaniityt ovat muuttuneet laajoilla alueilla matalakasvuisiksi vesi-, kahlaaja- ja lokkilinnuille paremmin soveltuviksi niityiksi. Hoitotoimet osaltaan selittävät lajistomuutoksia, mm. äärimmäisen uhanalaisen suokukon kannan kasvua. Lammaslaitumina ovat Satakari lissä, Tiurasenkrunni, Paskaletto, Kuralanletto ja Pitkäletto Simossa sekä Murhaniemi, Valkeakari, Niittykari ja Pieni-Räiskö Kemissä.

Haitallista vieraslajia, kurtturehtiruusua havaittiin seuraavilla saarilla: Hietakraasukka, Rääpäkänriutta, Pikku-Hoikka, Santosenkari, Kintasletto ja Isonkivenletto. Ruusua ei kartoitettu järjestelmällisesti, joten todennäköisesti lajia esiintyy joillakin muillakin saarilla. Ruusua on torjuttu Perämeren kansallispuistossa Sarven Pitkäletossa, jossa on toistaiseksi ainoa kansallispuiston tunnettu esiintymä.

Kuva 1. Laskenta-alueet 2018-2020 ja Perämeren saarten osa-aluejako.



Kuvat 2-6. Perämeren saaret Natura-alueen inventoidut saaret. Vihreällä Natura-alueen rajat ja punaisella viivalla lasketut saaret.



[illegible]

The map displays the Perämeren kansallispuisto (Perämeren National Park) area, showing various islands and locations. The map includes labels for islands such as Vähä-Huhturi, Ylikruuninmatalat, Lehtikari, Nokikrunni, Iso-Huhturi, Pitkälehto, and others. It also shows the location of the Perämeren kansallispuisto and the Sarvenselkä (Sarvenfjärden). A scale bar indicates 2 km.